

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract.....	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	6
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.4 ขอบเขตการวิจัย	6
1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย	7
1.6 ระเบียบวิธีการวิจัย	8
1.6.1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)	8
1.6.2 การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview).....	8
1.6.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	9
(1) ประชากร.....	9
(2) กลุ่มตัวอย่าง	9
1.6.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์เจาะลึก	9
1.6.2.3 การหาความเที่ยงตรง	10
1.6.2.4 การหาความเชื่อมั่น.....	10
1.6.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	10
1.6.2.6 การพิทักษ์กลุ่มตัวอย่าง	10
บทที่ 2 แนวคิด หลักการขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องและที่มาของ หลักกฎหมายว่าด้วยการครอบครอง ทรัพย์สิน.....	11
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและกรรมสิทธิ์ และการได้กรรมสิทธิ์ตามกฎหมายโรมัน	11
2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	11
2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์.....	12
2.1.2.1 แนวคิดและลักษณะของกรรมสิทธิ์	12
2.1.2.2 ลักษณะของกรรมสิทธิ์.....	13
2.1.3 การได้ไปซึ่งกรรมสิทธิ์ภายใต้กฎหมายโรมัน	14

2.1.3.1	การได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์แบบกฎหมายก่อตั้งให้เป็นแบบมือหนึ่ง (Original Mode)	14
2.1.3.2	การได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์แบบการรับโอนจากบุคคลอื่น (Derivative Mode)	15
2.2	แนวคิดเกี่ยวกับการครอบครองตามกฎหมายโรมัน	16
2.2.1	องค์ประกอบของการครอบครองตามกฎหมายโรมัน	16
2.2.1.1	ทรัพย์สินไม่เคยตกภายใต้การเป็นเจ้าของ (Things which had never had owners).....	17
2.2.1.2	ทรัพย์สินที่ถูกทอดทิ้ง (Abandoned Property)	18
2.2.2	การได้มาและการสิ้นสุดการครอบครอง.....	18
2.3	แนวคิด ความเป็นมา และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการครอบครองทรัพย์สินตามกฎหมายโรมัน 20	
2.3.1	แนวคิดเกี่ยวกับการครอบครองทรัพย์สินตามกฎหมายโรมัน.....	20
2.3.2	ความเป็นมาของการครอบครองทรัพย์สินภายใต้กฎหมายโรมัน.....	20
2.3.3	หลักเกณฑ์การครอบครองทรัพย์สิน (Usucaption)	21
2.3.3.1	การได้มาซึ่งทรัพย์สินโดยมีมูลอันจะอ้างตามกฎหมายได้ (<i>justa causa</i>)	21
2.3.3.2	ผู้ครอบครองได้ครอบครองโดยเจตนาบริสุทธิ์ (<i>bona fides</i>)	22
2.3.3.3	เป็นทรัพย์สินที่ชาวโรมันสามารถครอบครองเป็นเจ้าของได้ (Quiritian Ownership)	23
2.3.3.4	ทรัพย์สินต้องเป็นทรัพย์สินที่รับรองโดยกฎหมาย (<i>res habilis</i>).....	23
2.3.3.5	ผู้ครอบครองได้ครอบครองต่อเนื่องกันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด.....	23
2.4	หลักความสุจริต (Good Faith)	27
2.4.1	ความหมายของหลักความสุจริต	27
2.4.2	ประเภทของหลักความสุจริต.....	29
2.4.3	ลักษณะของหลักความสุจริต	30
2.4.4	พัฒนาการของหลักความสุจริตในยุคโรมัน.....	31
2.5	ความหมายของที่ดินและความเป็นมาเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดินภายใต้กฎหมายไทย... 33	
2.5.1	ความหมายของ “ที่ดิน”	33
2.5.2	ความเป็นมาเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดินภายใต้กฎหมายไทย.....	35
2.5.2.1	สมัยสุโขทัย.....	35
2.5.2.2	สมัยกรุงศรีอยุธยา.....	36

2.5.2.3 สมัยกรุงรัตนโกสินทร์.....	37
2.5.3 ความหมายของกรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองตามกฎหมายไทย.....	40
2.5.3.1 กรรมสิทธิ์.....	40
2.5.3.2 สิทธิครอบครอง.....	42
2.6 ความเป็นมาเกี่ยวกับการครอบครองปรปักษ์ในที่ดินภายใต้กฎหมายไทย.....	44
2.7 หลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งคำพิพากษา (<i>res judicata</i>).....	47
บทที่ 3 กฎหมายเกี่ยวกับการครอบครองปรปักษ์ที่ดิน.....	51
3.1 กฎหมายเกี่ยวกับการครอบครองปรปักษ์ที่ดินของประเทศไทย.....	51
3.1.1 ความหมายของการครอบครองปรปักษ์.....	51
3.1.2 หลักเกณฑ์การครอบครองปรปักษ์ที่ดิน.....	52
3.1.2.1 การครอบครองด้วยเจตนาเป็นเจ้าของ.....	53
3.1.2.2 ที่ดินของบุคคลอื่น.....	53
3.1.2.3 ต้องครอบครองไว้ด้วยความสงบ โดยเปิดเผย.....	59
3.1.2.4 ระยะเวลาในการครอบครองปรปักษ์ที่ดิน.....	62
3.1.3 มูลเหตุแห่งการครอบครองปรปักษ์.....	65
3.1.3.1 มูลเหตุแห่งการครอบครองปรปักษ์ตามมาตรา 1382.....	65
3.1.3.2 มูลเหตุแห่งการครอบครองปรปักษ์ตามมาตรา 1383.....	66
3.1.4 ขั้นตอนการจดทะเบียนกรรมสิทธิ์จากการครอบครองปรปักษ์ที่ดิน.....	68
3.1.5 คำพิพากษาผูกพันคู่ความในคดีแพ่ง.....	70
3.1.5.1 คำพิพากษาผูกพันคู่ความนับตั้งแต่วันที่ได้พิพากษาหรือมีคำสั่งจนถึงวันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นจะถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือถูกกลับหรืองดเสีย.....	71
(1) ผู้ที่อยู่ในบังคับที่ต้องผูกพัน.....	71
(2) เนื้อหาของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่มีผลผูกพัน.....	72
(3) มีผลผูกพันนับตั้งแต่วันที่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งจนถึงวันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ หรืองดเสีย.....	73
(4) อยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติว่าด้วยการอุทธรณ์ฎีกา และการพิจารณาใหม่.....	74
3.1.5.2 คำพิพากษาหรือคำสั่งที่มีผลผูกพันบุคคลภายนอก.....	75
3.2 กฎหมายเกี่ยวกับการครอบครองปรปักษ์ที่ดินของประเทศฝรั่งเศส.....	78
3.2.1 การครอบครอง.....	79
3.2.2 การครอบครองตลอดระยะเวลาโดยไม่ขาดสาย โดยเปิดเผยและสงบ.....	80

3.2.3	ระยะเวลาของการครอบครองปรปักษ์.....	81
3.3	กฎหมายเกี่ยวกับการครอบครองปรปักษ์ที่ดินของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีใต้.....	81
3.4	กฎหมายเกี่ยวกับการครอบครองปรปักษ์ที่ดินของประเทศสาธารณรัฐโปแลนด์.....	84
3.5	กฎหมายเกี่ยวกับการครอบครองปรปักษ์ที่ดินของประเทศสเปน.....	87
3.6	กฎหมายเกี่ยวกับการครอบครองปรปักษ์ที่ดินของประเทศสวิสเซอร์แลนด์.....	90
3.6.1	การครอบครองปรปักษ์สามัญ (Ordinary Possession).....	93
3.6.2	การครอบครองปรปักษ์วิสามัญ (Extraordinary Possession).....	93
3.6.2.1	การครอบครองปรปักษ์ในอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่มีทะเบียนที่ดิน.....	93
3.6.2.2	การครอบครองปรปักษ์ในอสังหาริมทรัพย์มีทะเบียนที่ดิน.....	93
3.7	กฎหมายเกี่ยวกับการครอบครองปรปักษ์ที่ดินของประเทศเยอรมนี.....	94
3.8	กฎหมายเกี่ยวกับการครอบครองปรปักษ์ที่ดินของประเทศสวีเดน.....	97
บทที่ 4	วิเคราะห์เปรียบเทียบหลักเกณฑ์และปัญหาเกี่ยวกับการครอบครองปรปักษ์ที่ดินและ	
	คัดค้านเพิกถอนกรรมสิทธิ์ของผู้ครอบครองปรปักษ์.....	101
4.1	วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ของการครอบครองปรปักษ์ที่ดินผู้อื่น.....	101
4.1.1	วิเคราะห์ลักษณะการครอบครองในการครอบครองปรปักษ์ที่ดิน.....	101
4.1.2	วิเคราะห์การกำหนดหลักเกณฑ์โดยสงบและโดยเปิดเผย.....	102
4.1.3	วิเคราะห์มูลเหตุในการครอบครองปรปักษ์ที่ดินและกำหนดระยะเวลาแห่ง การ	
	ครอบครองปรปักษ์ที่ดิน.....	103
4.1.3.1	หลักเกณฑ์ความสุจริตในการครอบครองปรปักษ์ที่ดิน.....	103
4.1.3.2	การกำหนดระยะเวลาแห่งการครอบครองปรปักษ์ที่ดิน.....	104
	(1) การเปรียบเทียบระยะเวลาของการครอบครองปรปักษ์ที่ดิน.....	104
	(2) ปัญหาเรื่องการกำหนดเงื่อนไขและระยะเวลาของการครอบครอง	
	ปรปักษ์ตามมาตรา 1382.....	109
	(3) ปัญหาเรื่องการกำหนดอายุความของการครอบครองปรปักษ์ตาม	
	มาตรา 1383.....	113
4.2	ปัญหาเกี่ยวกับการคัดค้านเพิกถอนกรรมสิทธิ์ของผู้ครอบครองปรปักษ์.....	118
4.2.1	การคัดค้านเพิกถอนกรรมสิทธิ์ของผู้ครอบครองปรปักษ์.....	118
4.2.1.1	การเสนอคดีขึ้นสู่ศาล.....	118
4.2.1.2	การส่งคำคู่ความ.....	120
4.2.2	กรณีศึกษาเรื่องการครอบครองปรปักษ์ในคดีพระพยอม.....	125
บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	132
5.1	บทสรุป.....	132

5.2 ข้อเสนอแนะ	135
5.2.1 หลักสุจริตในการครอบครองทรัพย์สินตามมาตรา 1382.....	135
5.2.2 อายุความของการครอบครองทรัพย์สินตามมาตรา 1383	136
5.2.3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการครอบครองทรัพย์สิน	137
บรรณานุกรม.....	139
ภาคผนวก.....	146
ภาคผนวก ก ใบรับรองจริยธรรมการวิจัย	147
ภาคผนวก ข ผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก	149
ภาคผนวก ค เอกสารชี้แจงข้อมูล/คำแนะนำแก่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย.....	151
ภาคผนวก ง หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมวิจัย	161
ภาคผนวก จ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างภาครัฐและนักวิชาการ.....	163

